

Bu ay Günlüğünden sayfalarında, "Zurnacı Pratisyen Doktor" Besim Şeref'in "Yaşamın ve Pratisyen Doktorluğun Kıymetini Bilmek" başlıklı yazısına yer veriyoruz. Sizin anılarınızı da bekliyoruz.

Ben de pek çok pratisyen gibi TUS derdinden, ne özel ne de mesleki hayatımın değerini bilmiyordum. Benim yaşamımı bir zurnacı değiştirdi. Evet yanlış okumadınız; bir "zurnacı". Bildiğiniz, davulun yanında çaldığı müzik eşliğinde halay çekilen, üflemeli çalgının icracısı.

Çok iyi bildiğiniz gibi zurnada peşrev olmaz. Zart diye ana temaya girer. Biz de hemen konuya girelim.

Tüm derdim tıpta uzmanlık sınavıydı. TUS'u kazandığım zaman her şey değişecekti. Kazanana kadar tüm insani faaliyetleri tatil ettim. Nihayet TUS'ta birinci tercihime girdim. Fakülteye nakil işlemlerim tamamlanana kadar öforik bir psikolojide dolaştım durdum. Daha asistanlığımın ilk gününde ortamda bir tuhafılık hissettim. Bir hafta geçmeden tuhafılığı çözdüm. Ne asistanlar ne de öğretim üyeleri uzmanlık alanlarını ve işlerini sevmiyorlardı. Çünkü kendilerini işlerine ve öğrencilerine vermiyorlardı. Hep bir şeylerden şikayet ediyorlar ancak bir şeylerin değişmesi için en ufak bir çaba göstermiyorlardı. Hep birileri suçluymdu. Kendileri çok mükemmel ve asla kıymetleri bilinmeyen birer dahiydiler.

İhtisas süresinin sonunda, "yeterince işini sevmemeyi, sağlık ocağından kaçmayı, bir konunun özü yerine ufak ayrıntılarıyla uğraşmayı ve mutsuz olmayı öğrendiğime" karar vermiş olmalılar ki, üç profesör ve iki doçentten oluşan beş kişilik sınav jürisi beni oy birliğiyle uzman ilan ettiler.

Şimdi uzmandım. Bir gün bile ara vermeden dört profesörün kararıyla bir tıp fakültesine öğretim üyesi atadılar. Kendimi çok önemli bir şey olmuş zannettim. Tam altı ay öforik halde dolaştım. Altı ayın sonunda hiçbir şeyin görüldüğü gibi olmadığını anladım. Öğretim üyeleri mutsuz ve işlerini sevmiyorlardı. Haftada bir iki saat derse girip, derslerde yıllar önce asetatlara yazdıklarını okuyup, tekrarlamaktan başka öğrenci ve eğitimle bir ilgileri yoktu. Herkes kendi dalgasındaydı. Hemen herkes bir birinin ardından konuşuyor, yüzüne karşı gülüyordu. İşleri güçleri, anabilim dalı başkanlığı,

müdürlük, dekanlık ve en önemlisi rektörlük seçimleri için kulis yapmak ve kim güçlüyse onun yanında görünmekten ibaretti.

Çalışıp ter dökmenin ve bir şeyler üretmenin, öğrencilerle ilgilenmenin anlam ve önemi yoktu. Halk sağlığı anabilim dalında öğretim üyesiydik ama halkın sağlığına yönelik zerre kadar bir şey yapmıyorduk. Sağlık ocakları ve birinci basamak bize yıldızlar kadar uzaktı. Sağlık ocaklarına uğramak basit, küçük ve aşağılık bir işti. Büyük öğretim üyelerinin sağlık ocaklarında işi yoktu. Biz her şeyi biliyorduk. Çünkü öğretim üyesiydik. Halk sağlığından başka işlerle uğraşıyorduk. Bir tek eğitim ve halk sağlığıyla uğraşmıyorduk. Biz, çalışmak bir yana, semtinden bile geçmediğimiz birinci basamakla ilgili herşeyi biliyorduk. İş biliyor, işe gitmiyorduk. Tüm insanlardan ve doktorların cümlesinden daha önemliyedik. Çünkü biz öğretim üyesiydik.

Öğrenciler ve asistanlar "Hocam!" diye çevremde dolaşıyordu. Devlet üst seviyeden maaş bir o kadar da döner sermayeden para veriyordu. Rektörlük seçimlerinden önce rektör adayları odama kadar gelip hatırımlı soruyor, "kendilerine oy verirsem seçildiklerinde her istediğimi yapacaklarını" söylüyordu. Yerel gazetelerde yazılarım çıkıyor, radyolarda konuşma yapıyor, televizyonlarında açık oturumlara katılıyordum. Beş yıl sonrasında profesörlük göz kırptıyordu: "Lüküs hayat, yan gel de keyfine bak!.."

Amma ve lakin insanlar neden işlerine yan çiziyor ve işini yapmak isteyene çelme takıyordu? Bu durum bana kazık gibi batıyordu. Birinci basamağın semtine bile uğramayıp, haftada bir iki saatliğine fakülkte birinci basamağın önemine ilişkin öğrencilere nutuk atma iki yüzlülüğünü gösteriyorduk. İki yüzlülük meşru, dürüstlük - dayak dahil- her yolla cezalandırılacak bir suçtu.

Öğrenciler iki yüzlülüğümüzü anlayıp halk sağlığını önemsemiyorlardı. Mezun olduklarında bize benzeyip, bizim yaptıklarımızın aynısını yapıyor; kendilerini

önce uzmanlık eğitimine sonra fakültelere atıyorlardı. Sonra bizim gibi yan gelip yatıyorlardı. Tüm eğitim kuramları bunun böyle olacağını söylüyordu.

Eğitim kuramlarından vazgeçtik, öğrencilere mutsuzluk, araştırma görevlilerine ve yardımcı doçentlere, işten kaçma ve yolsuzluk öğretiyorduk. Dekan ve rektör yolsuzluğa çanak tutuyor. Akademik kurulda yolsuzluğun belgeleri bayrak gibi sallanmasına karşın 1125 öğretim üyesinden bir teki bile "Burada yolsuzluk yapılamaz" diyemiyordu. Akademik kurulda çıkıp bir tek kelime bile söyleyemeyenler, ıssız koridarda dürüstlüğü savunana yumruk atıyordu. Akli başında olduğunu sandığım hocalarım (!); "Sen bunlarla uğraşma profesör olmana bak" diyorlardı. Profesör olmak kolay, öğrencilerle ilgilenip, eğitimin hakkını vermek imkansızdı.

Mevsimlerden ilkbahar, aylardan mayıs, günlerden pazardı. Yer Meriç nehrinin kenarıydı. Ağaçlar yeşermiş, çimenler diz boyu uzamış, çiçekler açmıştı. Öğretim üyesi adayı doktor arkadaşlarım ve eşlerimizle birlikte piknik yapıyorduk. Çevrede davul zurna çalıyor, insanlar halay çekip oynuyordu.

"- Filan şöyle, falan böyle..."

"- Herkes çok kötü, bizler çok iyiyiz."

"- Biz her şeyi biliriz. Biz öğretim üyesiyiz. Bizim kıymetimizi bilmezler."

"- Biz dahiyiz, başkaları bir b.k bilmiyor."

"- Rektörlük seçimleri yakın, ben filanın adamıyım. O seçilirse kadrom çantada keklik."

Bak yan masadakiler nasıl göbek atıyor. Meriç salına salına akıyor.

"- Yav ağbi şu kadroyu bir kapsam!"

Köfteler pişti, salata hazır, rakıyı açtım. Bak şu söğüdü'n dalları suya değiyor.

"- Ağbi ben her şeyi bilirim. Ben herkesten üstünüm. Ben öğretim üyesiyim."

Yav, anladık hadi siz böyle yetiştiniz.

Öğretim üyesisiniz. Çok önemli, çok karamsar, çok mutsuzsunuz. Sizde akıl çok, başka kimselerde yok. Ama eşlerinize ne oldu? Onlar niye mutsuz?

Yan masadaki zurnacıyı çağırdım:

"- Buyur ağbi, mastika mı çalayım?"

"- Yok kardeşim, bir şey çalma. Otur masaya önce bir şeyler yiyelim. İki kadeh içelim. Sonra çalarsınız."

Davulcu ve zurnacı çekinerek masaya oturdu. Arkadaşımın eşi öğrenerek baktı. Zurnacının, gömleğinin yakası aşınmış, koluna

yama yapılmış, pantolonu biraz bol, ayakkabılarının her ikisi de yanlardan patlamış ve ökçesine basılmıştı. Ama adam neşeli, gözleri ışıltılı. Hiç çekinmeden gözleriniz içine bakıyor. Gözleri güven veriyor insana, dalgasız, limanlar gibi duru... Adam gözlerinden okunacak kadar mutlu.

Zaten mutsuz olan arkadaşlarımın, mutsuzlukları bir kat daha arttı; densiz arkadaşları, masalarına davulcuyla, zurnacıyı çağırmıştı.

Arakadaşlarımın hepsinin gözlerine baktım, gözleri donuk, hiç bir ışıltı ve sevinç yoktu, basit hesaplar ve riyakarlık akıyordu. Zurnacının gözleri cam gibi duru, güneş gibi aydınlıktı. Bir zurnacıya, bir arkadaşlarıma baktım ve zurnacıya dönüp, duru gözlerine bakarak sordum:

"- Dünyaya bir kere daha gelsen yine zurnacı olmak ister misin?"

Duru gözleri kadar pürüzsüz, tereddütsüz, tok ve gurur dolu bir ses tonuyla; "Hiç başka bir şey olmam, yine zurnacı olurum. Benim dedemin zurnası, Selanik Müzesi'ndedir" dedi.

İşte ben o an kararımı verdim.

Bir tarafımda; üç - beş kuruş bahşiş için Meriç boylarında zurna çalıp halkı eğlendiren, sırtında gömleği, ayağında ayakkabısı olmayan ama mesleğinden, hayatından memnun, soylu bir zurnacının dünyası vardı. Diğer tarafımda; profesör adayı, zurnacının bir yılda kazandığını bir ayda kazanacak kadar cebi paralı, altı arabalı, işini sevmeyen, işi bilip işe gitmeyen, öğrencilerine mutsuzluk, araştırma görevlilerine iki yüzlülük ve yolsuzluk öğretenlerin dünyası. O dünyanın içinde bulunan ve gittikçe onlara benzeyen, onların suçlarına ortak olan ben.

Çok önemli (kerameti kendinden menkul), işini sevmeyen, işine önem vermeyen, karamsar insanların arasında; mutsuz, işini sevmeyecek, pratisyen doktorluğunu önce kendisi küçümseyecek, karamsar doktor yetiştirme suçuna yeterince ortak olmuşum. Daha fazla suça bulaşmanın bir anlamı yoktu. Mutluluğun parayla hiç bir ilgisi yoktu: Ben ve profesör adayı arkadaşlarımın aldığı para zurnacıdan kat be kat çoktu ama zurnacı mutlu, biz mutsuzduk.

Soyluluğun, makam, sıfat ve eğitimle hiç bir ilgisi yoktu, hatta bunlarla ters orantılıydı: Biz önemli sıfatlara (!) sahiptik ve bu sıfatlar yakın bir gelecekte çok daha büyüyecekti.

Zurnacının hiçbir sıfatı yoktu. Zurnacı mesleğiyle onur ve gurur duyacak ve de gözünü kırpmadan tekrar zurnacı olacak kadar soylu, biz ise mesleğimize iki yüzlülük ve her tür yolsuzluğu, kepazeliği katacak kadar ...

Daha fazla gecikmenin hiçbir anlamı yoktu. Ömrümün, tam kırk yılını çaldırıştım. Zararın neresinden dönülürse kardı.

Ömrümün kalanını çaldırmanın hiçbir alemi yoktu. Olmuş ve de olabilecek sıfatlarımın tamamını derhal Meriç nehrine attım. Oh be dünya varmış. Sevincimden halay çektim. Asil ve soylu zurnacıyla kucaklaştım.

Ömürümün kırk yılını çalanlara, geri kalanını çaldırmamak için tüm köprüleri yakıp, yıktım. Artık, ben öyle her şeyi bilen, önemli bir öğretim üyesi değildim. Sadece ve sadece

zurnacı sınıfından pratisyen doktordum. Şimdi işimi iyi yapmak için var gücümle uğraşmaktayım. Fakültede bana aşılana, kötü huylardan kurtulmak için tüm öğrendiklerimi unutmaya çalışıyorum. Dostluğu, insanlara çıkarsız bakmayı, kendimi, karımı, çocuğumu ve sonra diğer insanları sevmeyi öğrenmeye çalışıyorum. İşten kaytarmak yerine, baygın düşene kadar çalışıyorum.

Kendilerine öğretilmeye çalışılan tüm mutsuzluk ve kötülöklere karşın, bu ülkenin sağlık yükünü, içlerindeki insanlık değerlerini köreltmeyen doktorların taşıdığına ve hakkı verilerek yapılan pratisyen doktorluğun kutsal olduğuna inanıyorum. Şimdi yaşamın ve pratisyen doktorluğumun keyfini çıkarıyorum.

TTB-STE Kredi Puanı ve Kitap Kazananlar

Temmuz 2002 sayımızdaki Ödüllü Bulmaca'dan kredi puanı kazananlar

1- Melih Karamuk, 2- Ekrem Kutbay, 3- Mehmet Seymenoğlu, 4- Filiz Kurtoğlu (Ankara), 5- Gürkan Mersin (Aydın), 6- Selamet Saraç (Bursa), 7- Vedat Aslıhak (Çorum), 8- **Yaşar Altın***, 9- Mehmet Kocaman (Denizli), 10- Muhammet Özeker (Edirne), 11- Cennet Bayar (Emirdağ), 12- **Erkan Göndiken***, 13- Yalçın İnce (Eskişehir), 14- Cevat Aşkar (Hatay), 15- **Cahit Küçük*** (Iğdır), 16- Kazım Atilla Öngel, 17- Sebahattin Kabaoğlu (İzmir), 18- İbrahim Karagöz (K.maraş), 19- **Ümit Zafer Karakuş*** (Kayseri), 20- Mahmut Anıl, 21- Taner Kalcı (Kocaeli), 22- Ramazan Gümüşkar, 23- İsmail Cihat Tuna, 24- Meryem Ter, 25- Seher Yeşilyurt, 26- Ayşegül Aziret, 27- Hüseyin Aziret (Kütahya), 28- Mustafa Şahin, 29- Feray Çetin, 30- Fatih Çetin (Malatya), 31- **Belkıs Özsaygi***, 32- Fatma Kaplan (Nevşehir), 33- Mustafa Atasoy (Tekirdağ), 34- Canan Öksüzöğlu (Trabzon), 35- Gökhan İnce (Yalova).

Yıldız (*) konulmuş olanlar TTB yayınlarından "2000-2020 Sürecinde Nasıl Bir Dünya, Türkiye, Sağlık, Tıp Ortamı Öngörülebilir, Oluşturulabilir" adlı kitabı da kazandılar.

STED Okuyucu Danışma Kurulu'nda Yer Almak İster Misiniz?

Lütfen bize Dergi ile ilgili değerlendirmelerinizi yazınız. Bundan sonraki sayılar sizin de katkıyla oluşsun. Sizden gelecek her türlü katkı, öneri ve eleştiri bizim için çok önemli... İletişim kolaylığı için açık adresinizi, telefon numaralarınızı ve varsa elektronik posta adresinizi eklemeyi unutmayınız.